

Færdsel - Hensynsløs kørsel (færdselslovens § 118, stk. 7 og straffelovens § 241, § 249 og § 252)

Revideret 1. juni 2018

Med henvisning til Vanvidspakken, er afsnittet ved at blive opdateret. Det forventes klar d. 31.03.2021.

1. Overblik og tjekliste

2. Politiets efterforskning og sagsbehandling

2.1. Varetægtsfængsling

I visse sager om hensynsløs kørsel kan der være grundlag for varetægtsfængsling. Det vil navnlig være tilfældet, når kørslen indebærer en overtrædelse af straffelovens § 241 om uagtsomt manddrab, § 249 om uagtsom legemsbeskadigelse eller § 252, stk. 1, om forsætlig fareforvoldelse.

Der kan endvidere være grundlag for varetægtsfængsling i sager om særlig hensynsløs kørsel efter færdselslovens § 118, stk. 7, såfremt fængslingsbetingelserne i retsplejelovens § 762, stk. 1, er opfyldt. Det bemærkes i den forbindelse, at varetægtsfængsling efter retsplejelovens § 762, stk. 3, forudsætter, at det kan forventes, at lovovertrædelsen vil medføre en fængselsstraf af mere end 30 dages varighed. Det vil navnlig være tilfældet, hvor der i forbindelse med den særlig hensynsløse kørsel har foreligget en kombination af flere grove overtrædelser af færdselsloven, jf. pkt. 5.1.

2.2. Beslaglæggelse

Beslaglæggelse med henblik på konfiskation, jf. færdselslovens § 133 a, af motordrevne køretøjer, hvortil der kræves kørekort, kan bl.a. være relevant i følgende tilfælde, hvor føreren har kørt særligt hensynsløst:

- Hvor forseelsen er udtryk for en særlig hensynsløs tilsidesættelse af færdselssikkerheden, og det må anses for påkrævet for at forebygge yderligere overtrædelser af færdselsloven, jf. § 133 a, stk. 1. Som eksempel på konfiskation som følge af kapkørsel kan henvises til U 2013.22Ø.
- Hvis ejeren af et køretøj har gjort sig skyldig i et forhold, der medfører ubetinget frakendelse af førerretten efter § 126, stk. 1, nr. 4, og den pågældende to gange tidligere inden for de seneste tre år, før det nye forhold er begået, har gjort sig skyldig i forhold, der efter § 126, stk. 1, nr. 1-5, 10 eller 11, eller § 129 b, stk. 1, nr. 1, har medført eller medfører ubetinget frakendelse af førerretten, eller som er nævnt i § 133 a, stk. 6, nr. 1 (dvs. o§ 56, stk. 1, 1. pkt., § 62, stk. 1, eller § 117 a, om kørsel uden kørekort og kørsel i frakendelsestiden). Der skal her ske konfiskation efter færdselslovens § 133 a, stk. 3. Det er efter denne bestemmelse underordnet, om der er tale om tre tilfælde af samme type overtrædelse, der kan begrunde en frakendelse, eller om forseelserne er af forskellig karakter.

Det bemærkes dog, at ved lov nr. 695 af 8. juni 2017 om ændring af sanktionerne for kørsel i THC-påvirket tilstand og af regler om alkoholåse, blev der gældende fra den 15. december 2017 dels indført en sondring mellem THC og andre bevidsthedspåvirkende stoffer omfattet af § 54, dels indført en

sondring mellem tre niveauer THC i blodet. Efter de nye regler er det alene kørsel med højt THC niveau i blodet (niveau der overstiger 0,009 mg THC pr. kg blod), der medfører ubetinget frakendelse og dermed kan anses som én af de to tidligere forhold omtalt i § 133 a, stk. 3, nr. 2. Kørsel med lavt eller mellem niveau er ikke længere omfattet af bestemmelsen.

3. Forberedelse

3.1. Hvornår skal straffen forhøjes efter § 118, stk. 7

Færdselslovens § 118, stk. 7, indeholder hjemmel til at forhøje straffen for visse overtrædelser af færdselsloven, når kørslen er særlig hensynsløs.

Før der rejses tiltale for særlig hensynsløs kørsel bør navnlig følgende overvejes:

- a. Foreligger der en overtrædelse af de i færdselslovens § 118, stk. 1, nævnte bestemmelser?

Strafforhøjelsen i færdselslovens § 118, stk. 7, finder anvendelse ved overtrædelse af de i færdselslovens § 118, stk. 1, nævnte bestemmelser. Det drejer sig bl.a. om vigepligtsforseelser, hastighedsoverskridelser, overskridelse af spærrelinjer mv.

- b. Kan kørslen karakteriseres som særlig hensynsløs?

En kørsel kan karakteriseres som særlig hensynsløs, når føreren bevidst sætter sig ud over hensynet til andres sikkerhed. Forskellen på, om man i en given situation kører særligt hensynsløst eller alene tilsidesætter væsentlige hensyn til færdselssikkerheden beror navnlig på de konkrete subjektive forhold. Der kræves således ved særlig hensynsløs kørsel en kvalificeret form for tilregnelse.

Som eksempler på særlig hensynsløs kørsel omfattet af færdselslovens § 118, stk. 7, nævnes i forarbejderne til lov nr. 498 af 7. juni 2001 ([L 225 af 25. april 2001, de specielle bemærkninger til bestemmelsen \(nr. 4, 6 og 13\)](#)) en række tilfælde. Der kan bl.a. være tale om kørsel, der retter sig mod at forulempe eller bringe en medtrafikanter i fare (chikanekørsel), hasarderet kørsel, f.eks. for at unddrage sig (politiets) forfølgning, hård og pågående kørsel, der medfører konkret skadeforvoldelse eller farefremkaldelse, og som udføres med bevidsthed om, at den fører til forulempelse eller fareforvoldelse, samt grove former for kapkørsel, flokkørsel og lignende ”chokkørsel”. Bestemmelsen vil også omfatte kørsel med køretøjer uden eller med meget betydelig nedsat bremse- eller styreevne eller andre mangler, der kan føre til nærliggende risiko for andre trafikanter, når risikoen har stået eller måttet stå føreren klart. Opregningen er ikke udtømmende. I princippet vil alle overtrædelser opregnet i § 118, stk. 1, efter omstændighederne kunne kvalificere kørslen som særlig hensynsløs, enten på grund af overtrædelsernes grovhed, antal eller indbyrdes sammenhæng.

I TfK 2010.773 blev kørsel med kort afstand til en forankørende ambulance og overhaling højre om andre biler ikke anset for særlig hensynsløs kørsel, men kørsel under tilsidesættelse af væsentlige hensyn til færdselssikkerheden.

Færdselslovens § 118, stk. 7, tager sigte på de groveste færdselslovs-overtrædelser. Anvendelsesområdet svarer til anvendelsesområdet for færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 4, herunder den retspraksis, der har udviklet sig på dette område. Det fremgår af forarbejderne til lov nr. 498 af 7. juni 2001 ([L 225 af 25. april 2001, de specielle bemærkninger til bestemmelsen \(nr. 4, 6 og 13\)](#)).

Om frakendelse af førerretten se nedenfor pkt. 5.5.

c. Er kørslen omfattet af straffelovens bestemmelser?

Kørsler omfattet af færdselslovens § 118, stk. 7, vil efter omstændighederne samtidig kunne indebære en eller flere overtrædelser af straffelovens bestemmelser. Det gælder navnlig § 241 om uagtsomt manddrab, § 249 om uagtsom betydelig legemsbeskadigelse og § 252 om forsætlig forvoldelse af nærliggende fare for nogens liv eller førlighed.

Det selvstændige anvendelsesområde for færdselslovens § 118, stk. 7, er således tilfælde, hvor kørslen må karakteriseres som særlig hensynsløs, men hvor der ikke samtidig er sket en overtrædelse af straffeloven. Der henvises til forarbejderne til lov nr. 716 af 25. juni 2010 om ændring af færdselsloven og straffeloven (L 179 af 26. marts 2010, de almindelige bemærkninger pkt. 3.2.1.1.).

Har føreren af køretøjet ved sin kørsel uagtsomt forvoldt en andens død, bør tiltale således i almindelighed rejses efter straffelovens § 241. Hvis føreren af køretøjet ved sin kørsel uagtsomt har tilføjet nogen betydelig skade på legeme eller helbred, bør der rejses tiltale for overtrædelse af straffelovens § 249.

Hvis føreren for vindings skyld, af grov kådhed eller på lignende hensynsløs måde volder nærliggende fare for nogens liv eller førlighed, bør der rejses tiltale efter straffelovens § 252, stk. 1, om forsætlig forvoldelse af nærliggende fare for nogens liv eller førlighed.

Det bemærkes, at det er Rigsadvokatens opfattelse, at anklagemyndigheden i alle sager, hvor føreren af et køretøj på hensynsløs måde har forvoldt nærliggende fare for nogens liv eller førlighed, bør søge forholdet henført under straffelovens § 252, stk. 1, hvis der har været tale om en konkret faresituation. Er det ikke tilfældet, henføres forholdet under færdselslovens § 118, stk. 7.

Der kan endvidere være anledning til at nedlægge påstand om frakendelse af førerretten. Se pkt. 5.5.

4. Jura

4.1. Strafskærper for hensynsløs kørsel i 2005 og 2010

Straffen for særlig hensynsløs kørsel er blevet skærpet flere gange. Da det har betydning for, hvilken straf der skal idømmes, samt for hvilken retspraksis det er relevant at påberåbe sig, omtales her kort de ændringer af færdselsloven og straffeloven om hensynsløs kørsel, der blev foretaget i 2005 og 2010.

Ved lov nr. 559 af 24. juni 2005 om ændring af straffeloven (L 161 af 27. april 2005) blev der i § 241 og § 249 indsat et 2. pkt., hvorefter det bl.a. er en skærpende omstændighed, hvis forholdet er begået i forbindelse med særlig hensynsløs kørsel. Det var bl.a. formålet med loven at skærpe straffen for uagtsomt manddrab og uagtsom betydelig legemsbeskadigelse begået i forbindelse med særlig hensynsløs kørsel. Det fremgår af lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 4.2., at straffen for uagtsomt manddrab i normaltilfælde skulle fastsættes til fængsel i 10-12 måneder, og at straffen for uagtsom legemsbeskadigelse skulle fastsættes til fængsel i 2-5 måneder. Loven har virkning for forhold begået den 26. juni 2005 eller senere.

Ved lov nr. 716 af 25. juni 2010 om ændring af færdselsloven og straffeloven (L 179 af 26. marts 2010) blev strafferammen i færdselslovens § 118, stk. 7, forhøjet til fængsel indtil 1 år og 6 måneder. Det fremgår af lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 3.2.2., at normalstraffen for

overtrædelser, der er omfattet af færdselslovens § 118, stk. 7, skal fastsættes til fængsel i 30 dage. Samtidig blev straffen for uagtsomt manddrab begået i forbindelse med særlig hensynsløs kørsel skærpet til fængsel i 16-18 måneder i normaltilfælde, ligesom straffen for uagtsom legemsbeskadigelse begået i forbindelse med særlig hensynsløs kørsel blev skærpet til fængsel i 6-8 måneder. Det fremgår af lovforslaget, at disse strafskærpelser forudsættes at have en vis afsmittende betydning for domstolenes strafudmåling i færdselssager omfattet af straffelovens § 252 om forsætlig fareforvoldelse. Loven trådte i kraft den 1. juli 2010.

5. Straf og andre retsfølger

5.1. Strafpåstande ved overtrædelse af færdselslovens § 118, stk. 7

Særlig hensynsløs kørsel efter færdselslovens § 118, stk. 7, straffes med fængsel indtil 1 år og 6 måneder.

Straffen skal i normaltilfælde som udgangspunkt fastsættes til fængsel i 30 dage. Det fremgår af forarbejderne til lov nr. 716 af 25. juni 2010 (L 179 af 26. marts 2010, de almindelige bemærkninger pkt. 3.2.2.). Der er alene tale om et udgangspunkt, som kan fraviges i såvel op- og nedadgående retning efter domstolenes konkrete skøn, hvis der foreligger særlig skærpende eller formildende omstændigheder.

Hvis gerningsmanden tidligere er straffet for særlig hensynsløs kørsel eller anden risikobetonet kørsel, som har været udtryk for en betydelig uansvarlig trafikadfærd, vil det efter forarbejderne være en skærpende omstændighed, som medfører, at forholdet skal bedømmes strengere end normaltilfældet.

Hvis der i forbindelse med den særlig hensynsløse kørsel har foreligget en kombination af flere grove overtrædelser af færdselsloven, er det forudsat i forarbejderne, at straffen skal stige til fængsel i minimum 40 dage.

Det er endvidere i forarbejderne forudsat, at straffen for kørsel, som er omfattet af færdselslovens § 118, stk. 7, kun under helt særligt formildende omstændigheder vil kunne nedsættes til ren bødestraf.

Ifølge forarbejderne kan frihedsstraffen i førstegangstilfælde efter omstændighederne fortsat gøres betinget på vilkår af, at den dømte udfører samfundstjeneste. Hvis overtrædelser straffes med betinget dom med vilkår om samfundstjeneste, forudsættes der idømt en tillægsbøde svarende til tillægsbøden ved spirituskørsel, hvor der idømmes samfundstjeneste, dvs. en måneds nettoløn.

Hvis føreren under den særlig hensynsløse kørsel også har gjort sig skyldig i overtrædelser omfattet af færdselslovens §§ 117-117 d eller straffelovens § 293 a, kan fængselsstraffen efter forarbejderne ikke gøres helt eller delvis betinget.

5.2. Strafpåstande ved overtrædelse af straffelovens § 241

For uagtsomt manddrab efter straffelovens § 241, straffes den, som uagtsomt forvolder en andens død, med bøde eller fængsel indtil 4 måneder eller under særligt skærpende omstændigheder med fængsel indtil 8 år. Er forholdet begået i forbindelse med bl.a. særlig hensynsløs kørsel anses dette efter § 241, 2. pkt., som en særligt skærpende omstændighed.

Straffen for uagtsomt manddrab i forbindelse med særlig hensynsløs kørsel skal som udgangspunkt fastsættes til fængsel i 16-18 måneder (normalniveauet). Dette udgangspunkt for strafniveauet fremgår

af forarbejderne til lov nr. 716 af 25. juni 2010 (L 179 af 26. marts 2010, de almindelige bemærkninger pkt. 3.3.3.2.), og gælder forhold, der er begået den 1. juli 2010 eller senere.

Der kan foreligge skærpende omstændigheder, som gør, at forholdet skal bedømmes strengere end det angivne normalniveau på 16-18 måneder.

En skærpende omstændighed kan f.eks. være, at den pågældende tidligere er straffet for spirituskørsel, særlig hensynsløs kørsel eller anden risikobetonet kørsel, som har medført betinget eller ubetinget frakendelse af førerretten, og som har været udtryk for betydelig uansvarlighed som fører af et motorkøretøj. Det vil også kunne være en skærpende omstændighed, hvis gerningsmanden tidligere er straffet for overtrædelse af færdselslovens § 54, stk. 1 eller 2. Det fremgår af forarbejderne til lov nr. 716 af 25. juni 2010 (L 179 af 26. marts 2010, de almindelige bemærkninger pkt. 3.3.3.2.).

I tilfælde af uagtsomt manddrab i forbindelse med særlig hensynsløs kørsel, hvor der har foreligget en kombination af flere grove overtrædelser af færdselsloven, skal straffen fastsættes til et niveau, der er væsentlig strengere end det angivne normalniveau på 16-18 måneders fængsel. Det kan f.eks. være tilfælde, hvor der er tale om betydelig uansvarlig kørsel over en længere strækning med både betydelige hastighedsoverskridelser og kørsel over for rødt lys eller kørsel venstre om helleanlæg i områder med mange trafikanter. Det samme gælder sager om uagtsomt manddrab, hvor forholdet er begået i forbindelse med spirituskørsel eller overtrædelse af færdselslovens § 54, stk. 1 eller 2, og hvor kørslen samtidig kan karakteriseres som særlig hensynsløs. Det fremgår af forarbejderne til lov nr. 716 af 25. juni 2010 (L 179 af 26. marts 2010, de almindelige bemærkninger pkt. 3.3.3.2.).

Det fremgår endvidere det anførte sted i bemærkningerne, at de groveste tilfælde af uagtsomt manddrab i forbindelse med særlig hensynsløs kørsel - der i praksis før strafskærpelsen i 2010 medførte straffe på 2½ til 3 års fængsel - fremover skal føre til straffe på op til 5 års fængsel.

Det er forudsat, at strafskærpelserne i sager omfattet af straffelovens §§ 241 og § 249 begået i forbindelse med særlig hensynsløs kørsel får en vis afsmittende betydning i alvorlige sager om uagtsomt manddrab i forbindelse med kørsel under tilsidesættelse af væsentlige hensyn til færdselssikkerheden, hvor der f.eks. foreligger et mere subjektivt dadelværdigt forhold (men hvor der ikke kan siges at være tale om en bevidst tilsidesættelse af hensynet til andres sikkerhed). Det fremgår af forarbejderne til lov nr. 716 af 25. juni 2010 (L 179 af 26. marts 2010, de almindelige bemærkninger pkt. 3.3.3.2.).

Det bemærkes, at fastsættelse af straffen beror på domstolenes konkrete vurdering af det enkelte tilfælde af samtlige sagens omstændigheder, og det angivne strafniveau vil kunne fraviges i op- eller nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger andre skærpende eller formildende omstændigheder.

For så vidt angår retspraksis vil det primært være domme afsagt efter strafskærpelsen i 2010, der er relevante i sager, hvor gerningstidspunktet ligger efter den 1. juli 2010.

Om straffastsættelsen for forhold begået før den 1. juli 2010 henvises til lov nr. 559 af 24. juni 2005 (L 161 af 27. april 2005, de almindelige bemærkninger pkt. 4.1.), hvoraf det fremgår, at straffen for uagtsomt manddrab i forbindelse med særlig hensynsløs kørsel som udgangspunkt skal fastsættes til fængsel i 10-12 måneder.

5.3. Strafpåstande ved overtrædelse af straffelovens § 249

For uagtsom legemsbeskadigelse efter straffelovens § 249, straffes den, som uagtsomt tilføjer nogen betydelig skade på legeme eller helbred, med bøde eller fængsel indtil 4 måneder eller under særligt

skærpende omstændigheder med fængsel indtil 8 år. Er forholdet begået i forbindelse med bl.a. særlig hensynsløs kørsel anses dette efter § 249, 2. pkt., som en særligt skærpende omstændighed.

Ved lovændringen i 2010 (lov nr. 716 af 25. juni 2010) blev straffen for uagtsom betydelig legemsbeskadigelse efter straffelovens § 249 skærpet i samme situationer som for uagtsomt manddrab, jf. pkt. 5.2. Det betyder, at straffen blev skærpet i bl.a. sager om uagtsom betydelig legemsbeskadigelse begået i forbindelse med særlig hensynsløs kørsel. Straffen skal i disse tilfælde som udgangspunkt fastsættes til fængsel i omkring 6-8 måneder i normalt tilfældene.

Hvis der foreligger skærpende omstændigheder, skal forholdet bedømmes strengere end normalniveauet. Om skærpende omstændigheder henvises til pkt. 5.2. og lovforslaget L 179 af 26. marts 2010, de almindelige bemærkninger, pkt. 3.3.3.2.

I grove tilfælde af uagtsom betydelig legemsbeskadigelse begået i forbindelse med særlig hensynsløs kørsel, vil der skulle idømmes straffe, der er markant højere end det angivne normalniveau på 6-8 måneders fængsel. I de groveste tilfælde, hvor der før strafskærpelsen i 2010 blev idømt straffe på 8-10 måneders fængsel, skal der fremover idømmes en hårdere straf.

5.4. Strafpåstande ved overtrædelse af straffelovens § 252

For forsætlig fareforvoldelse straffes efter straffelovens § 252, stk. 1, den, der for vindings skyld, af grov kådhed eller på lignende hensynsløs måde volder nærliggende fare for nogens liv eller førlighed, med fængsel indtil 8 år.

Den udmålingspraksis, som domstolene fastlægger i sager om overtrædelse af straffelovens § 241 og straffelovens § 249 i forbindelse med særlig hensynsløs kørsel, jf. pkt. 5.2. og 5.3., forudsættes ifølge forarbejderne til lov nr. 716 af 25. juni 2010 (L 179 af 26. marts 2010, de almindelige bemærkninger pkt. 3.3.3.2.), at få en afsmittende betydning for domstolenes strafudmåling i færdselssager omfattet af straffelovens § 252 om forsætlig fareforvoldelse.

5.5. Frakendelse af førerretten

Ifølge færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 4, skal førerretten frakendes ubetinget, hvis føreren forsætligt har voldt skade på andres person eller ting, forsætligt har fremkaldt nærliggende fare herfor eller i øvrigt har ført motordrevet køretøj på særligt hensynsløs måde.

Om afgrænsningen af, hvornår en kørsel kan karakteriseres som særlig hensynsløs, henvises til pkt. 3.1. Der kan også være tale om særlig hensynsløs kørsel i forbindelse med overtrædelse af straffelovens § 241 og § 249 samt ved overtrædelse af straffelovens § 252. Se herom pkt. 5.2., pkt. 5.3. og pkt. 5.4.

Om de generelle regler for frakendelse af førerretten se i Rigsadvokatmeddelelsen afsnittet om Færdsel – Frakendelse af førerretten (fl §§ 125-133).

5.6. Konfiskation efter § 133 a

Der er i visse tilfælde grundlag for at nedlægge påstand om konfiskation af et motordrevet køretøj, hvortil der kræves kørekort, ved særlig hensynsløs kørsel omfattet af færdselslovens § 118, stk. 7. Reglerne herom findes i færdselslovens § 133 a.

Der henvises til Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet om Færdsel – Konfiskation (færdselslovens § 133 a).

6. Efter dom

7. Love og forarbejder

Færdselsloven

- Lovbekendtgørelse nr. 38 af 5. januar 2017

Lovændringer og forarbejder

- Lov nr. 498 af 7. juni 2001 om ændring af færdselsloven (skærpelse af straffen for grove færdselslovsovertrædelser og indførelse af kørselsforbud) ([L 225 af 25. april 2001](#))
- Lov nr. 380 af 6. juni 2002 om ændring af straffeloven, retsplejeloven og færdselsloven (Skærpelse af straffen for voldtægt, vold, uagtsomt manddrab, uagtsom betydelig legemsbeskadigelse, forsætlig fareforvoldelse, biltyveri, grov forstyrrelse af ro og orden, menneskesmugling og menneskehandel mv.) ([L 118 af 26. februar 2002](#))
- Lov nr. 559 af 24. juni 2005 om ændring af straffeloven (Skærpelse af straffen for uagtsomt manddrab og uagtsom betydelig legemsbeskadigelse i forbindelse med særligt hensynsløs kørsel) ([L 161 af 27. april 2005](#))
- Lov nr. 716 af 25. juni 2010 om ændring af færdselsloven og straffeloven (skærpet indsats mod vanvidskørsel, indførelse af alkoholordning og udvidet mulighed for vedtagelse af førerretsfrakendelse mv.) ([L 179 af 26. marts 2010](#))
- Lov nr. 695 af 8. juni 2017 om ændring af sanktionerne for kørsel i THC-påvirket tilstand og af regler om alkoholase ([L 142 af 22. februar 2017](#))
- Lov nr. 697 af 8. juni 2017 om ændring af sanktionerne på køre- og hviletidsområdet m.v. ([L 158 af 15. marts 2017](#))
- Lov nr 1557 af 19. december 2017 om ændring af færdselsloven (Ændring af sanktioner for foretagelse af ulovlige konstruktive ændringer i motordrevne køretøjers forureningsbegrænsende udstyr) ([L 30 af 4. oktober 2017](#))